

MEDIALUKUTAITO SUOMESSA

Mitä tarkoittavat kansalliset
mediakasvatuslinjaukset kirjaston osalta?

Lauri Palsa

Saara Salomaa

KANSALLINEN AUDIOVISUAALINEN INSTITUUTTI
NATIONELLA AUDIOVISUELLA INSTITUTET
NATIONAL AUDIOVISUAL INSTITUTE

Mediakasvatuksen näkymä 2020-luvulle tullessa

- Aihe on ajankohtainen kaikkialla maailmassa
- Kasvatuksen haaste on luonteeltaan jatkuva, samalla mediakulttuurin muutos pitää toimintaympäristön liikkeessä
- Toimintaa on Suomessa paljon – ja yhtä aikaa liian vähän
- Osaamista ja resursseja meillä on paljon – ja niitä puuttuu

Valmistelun lähtökohtana mediakasvatuksen moninaisuus

- Toimeksianto opetus- ja kulttuuriministeriöltä KAVille helmikuussa 2019
- Valmistelu aloitettiin maaliskuussa 2019
- Valmistelussa pyrittiin huomioimaan alusta lähtien suomalaisen mediakasvatuksen perinne, toimijoiden, näkökulmien ja aihealueiden moninaisuus sekä olemassa olevat rakenteet

Linjaukset pohjautuvat laajasti mediakasvatustoimijoiden näkemyksiin

- Sidosryhmäyhteistyön tukena valmistelussa hyödynnettiin erilaisia menetelmiä
- Verkkokysely loi pohjan nykytilan ymmärtämiseen (n=58)
- Suunnittelutyöpajoissa (n=8) keskusteltiin paikallisesta mediakasvatuksesta
- Professorihaastattelut tukivat tutkimuksen näkökulmaa
- Linjaukskatsaus auttoi huomioimaan olemassa olevia rakenteita
- Luonnosversion kommentit viimeistelivät linjaukset

VISIO

KANSALLINEN AUDIOVISUAALINEN INSTITUUTTI
NATIONELLA AUDIOVISUELLA INSTITUTET
NATIONAL AUDIOVISUAL INSTITUTE

Suomessa kaikkien ihmisten
mahdollisuudet kehittää
medialukutaitoaan paranevat.
Merkityksellistä, hyvää elämää edistävät
laaja-alaiset medialukutaidot ovat
kaikille kuuluvia kansalaistaitoja.

Mediakasvatus on Suomessa ajankohtaista, yhdenvertaista, tarkoituksenmukaista ja ammatillisesti korkeatasoista. Pitkäjänteinen ja suunnitelmallinen resursointi tukee osaamisen ja tiedon kertymistä, toiminnan kehittämistä ja mediakasvatuksen aseman vakiintumista.

Käytännön mediakasvatustoiminta on
tavoitteellista, eettistä ja kestävää.

Monipuolista mediakasvatusta
suunnittelevat, toteuttavat ja kehittävät
monet eri tahot laaja-alaisessa
yhteistyössä.

Medialukutaitoja edistetään ja tuetaan
laadukkaan, systemaattisen ja kattavan
mediakasvatuksen avulla.

Tavoite 1. Suomessa toteutetaan sisällöllisesti, näkökulmiltaan, kohderyhmiltään sekä maantieteellisesti kattavaa mediakasvatusta

Laaja-alainen ja merkityksellinen medialukutaito kuuluu kaikille. Tavoitteena on, että Suomessa tehdään eri kohderyhmät, aiheet ja näkökulmat huomioivaa sekä maantieteellisesti kattavaa mediakasvatusta monipuolisesti eri tekijöiden toimesta.

Omiin vahvuksiinsa luottavat mediakasvattajat tekevät tavoitteellista yhteistyötä.

Mediakasvatuksen suunnittelussa, kehittämisessä ja toteuttamisessa tiedostetaan kohderyhmien moninaisuus sekä paikallinen erityisyys.

Kattavuus. Tavoitteeseen liittyvät toimenpiteet

- Mediakasvatuksessa huomioidaan laajasti eri aihepiirit
- Mediakasvatusta suunnataan erilaisille ryhmille
- Verkostotyötä kehitetään
- Hyödynnetään digitaalisuuden tuomia mahdollisuuksia
- Kehitetään paikallista ja alueellista mediakasvatustyötä
- Mediakasvatuksen viestintää kehitetään
- Mediakasvatustyössä hyödynnetään toimijoiden vahvuuksia
- Mediakasvatustoiminnan tuloksia jaetaan avoimesti

Tavoite 2. Suomessa toteutetaan laadukasta, merkityksellistä ja yhdenvertaista mediakasvatusta

Medialukutaitoja kehitetään parhaiten laadukkaan mediakasvatuksen avulla.

Mediakasvatus on Suomessa ajankohtaista, tavoitteellista ja tarkoituksenmukaista. Mediakasvatustoiminta on eettistä, esteetöntä, kestävää ja vaikuttavaa.

Mediakasvatuksen laatua kehitetään itsearvioiden ja yhteistyössä myös yli toimialarajojen. Laadun kehittämistä tarkastellaan laaja-alaisesti eri näkökulmista.

Laadukas mediakasvatus pyrkii edistämään ihmisoikeuksia, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, sekä luomaan edellytyksiä kestäväälle kehitykselle.

Laatu. Tavoitteeseen liittyvät toimenpiteet

- Mediakasvatus on tutkimusperustaista
- Mediakasvatusosaamista kehitetään
- Mediakasvatuksen arviointia kehitetään
- Mediakasvatusta tehdään yhdessä ja kasvatettavia arvostaen
- Mediakasvatuksessa tehdään kansainvälistä yhteistyötä
- Mediakasvatuksen tavoitteellisuutta ja toimintatapoja kehitetään
- Mediakasvatuksen arvopohja näkyy toiminnassa
- Mediakasvatus on ajankohtaista ja relevanttia

Tavoite 3. Suomessa toteutetaan systemaattista ja pitkäjänteistä mediakasvatusta

Mediakasvatuksen systemaattisuutta kehitetään toiminnan suunnitelmallisuudella, johtamisella sekä resurssien tarkoituksenmukaisella kohdentamisella.

Pitkäjänteinen ja linjakas mediakasvatus mahdollistaa osaamisen kertymisen, toiminnan kehittämisen ja sen aseman vakiintumisen.

Suunnitelmallisuus auttaa huomioimaan monipuolisesti mediakasvatuksen aihealueita, esteettömyyttä sekä tavoittamaan mediakasvatuksen kohderyhmiä kattavasti.

Systemaattisuus. Tavoitteeseen liittyvät toimenpiteet

- Mediakasvatuksen tietopohjaa vahvistetaan
- Mediakasvatuksen rahoituspohjaa vahvistetaan ja monipuolistetaan
- Mediakasvatuksen suunnitelmallisuutta kehitetään
- Mediakasvatuksen johtamista kehitetään
- Mediakasvatuksessa otetaan huomioon olemassa olevat rakenteet
- Mediakasvatustyötä mallinnetaan

Linjauksista käytäntöön

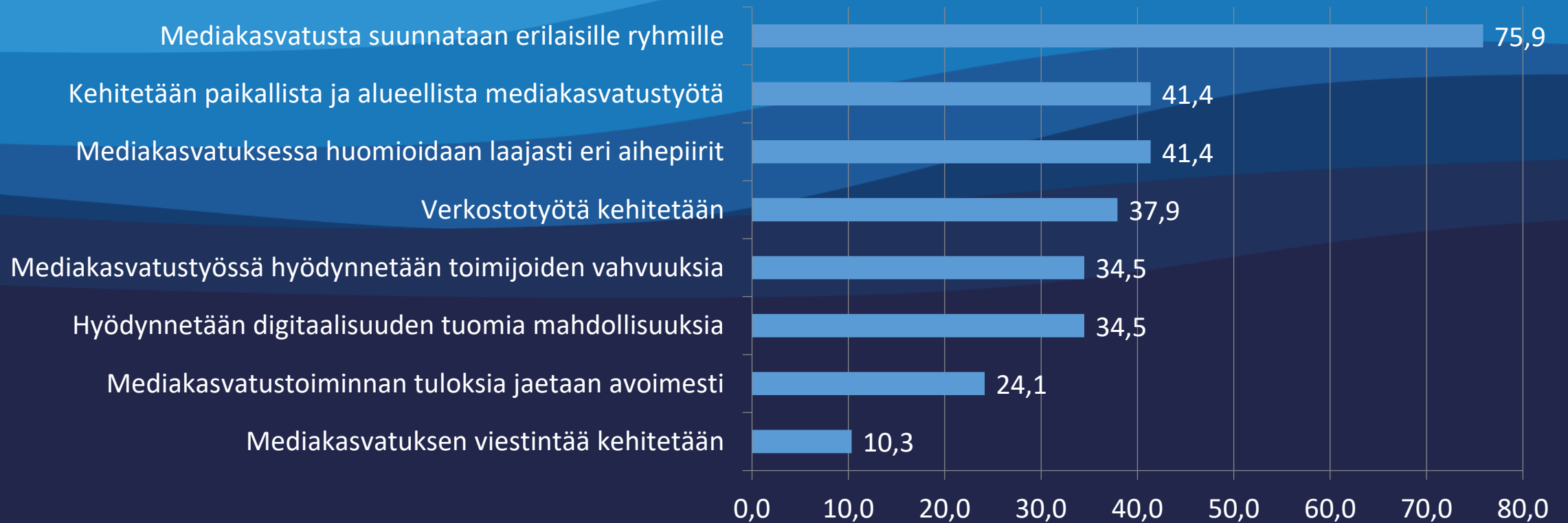
- Organisaatioiden tarkoitus toteuttaa niitä toimenpiteitä, jotka ovat oman toiminnan kannalta mielekkäitä
- Valtionhallinnon suunnitelmia toimeenpanosta koottu erilliseen kappaleeseen (luku 5)

ÄÄNESTYS

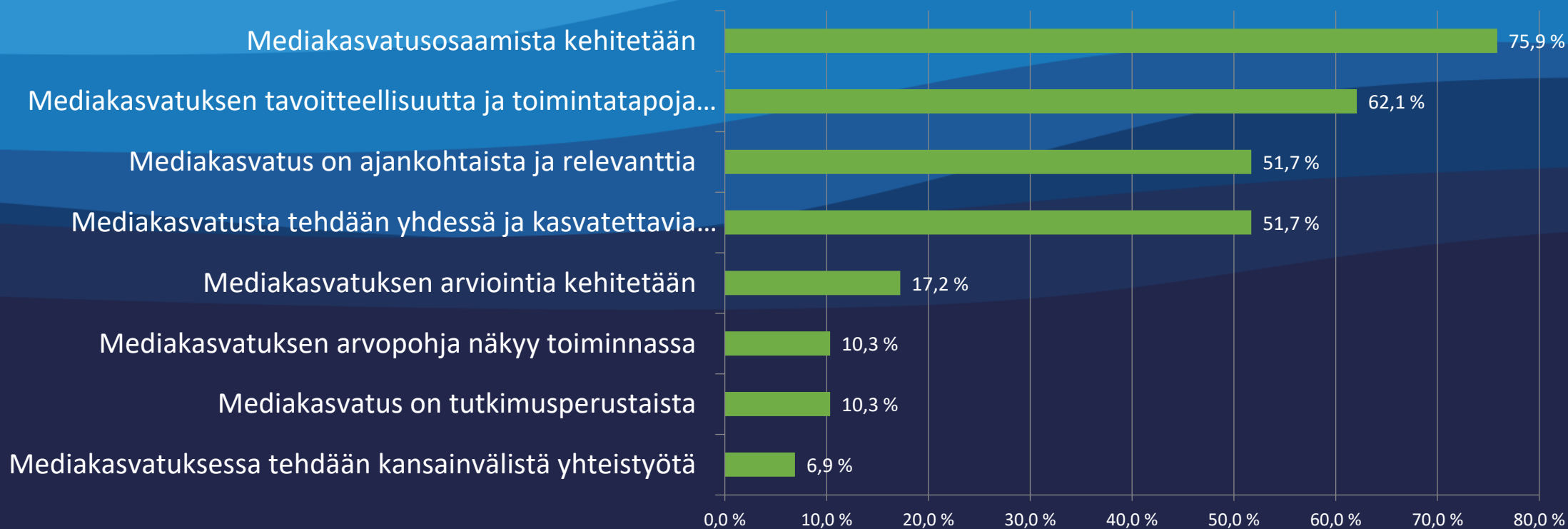
Mitkä tavoitteisiin liittyvät toimenpide-ehdotukset ovat mielestäsi tärkeimmät oman työsi näkökulmasta?

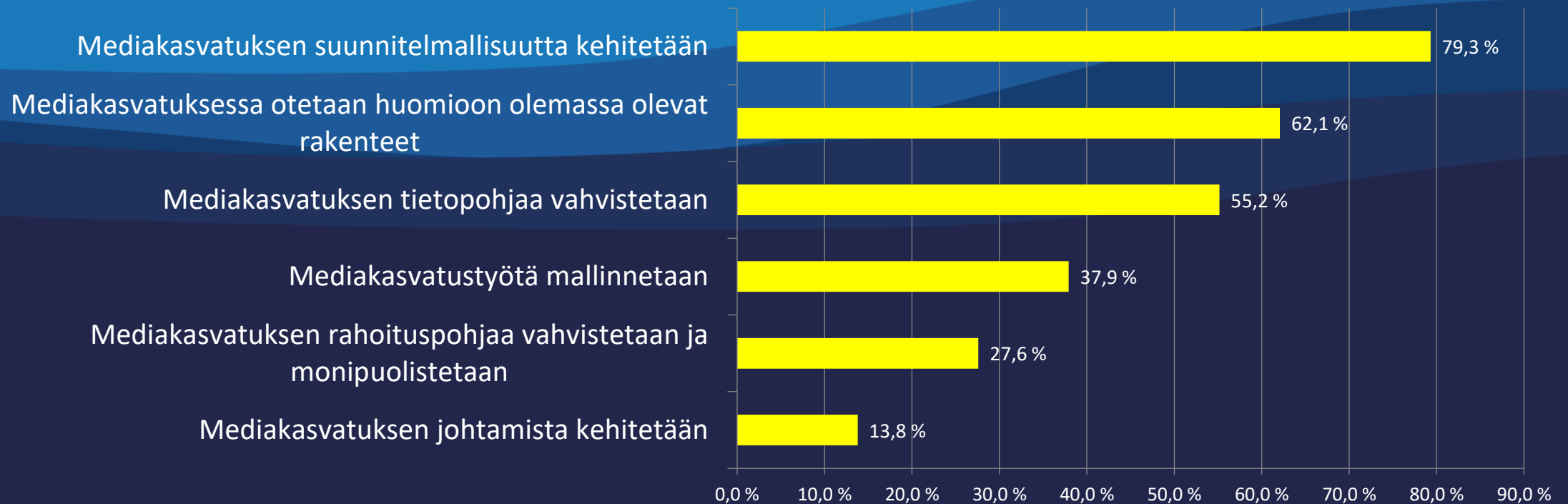
KATTAVA MEDIAKASVATUS

LAADUKAS MEDIAKASVATUS

SYSTEMAATTINEN MEDIAKASVATUS

Pienryhmätyöskentelyn suunnitteluseinät

Suunnitteluseinät työn tueksi

1. Kattava mediakasvatus

<https://padlet.com/lauripalsa/tavoite1>

2. Laadukas mediakasvatus

<https://padlet.com/lauripalsa/tavoite2>

3. Systemaattinen mediakasvatus

<https://padlet.com/lauripalsa/tavoite3>

Ajankohtaista KAVilla

- Linjaukset näkyvät KAVIn mediakasvatustyössä:
 - Mediataitoviikko ja Peliviikko
- KAVI koordinoi OKMn Uudet lukutaidot -hankkeen medialukutaito-osiota
- Mediakasvatusfoorumi 2020
 - Mm. Inka Jousean puheenvuoro kattavasta mediakasvatuksesta Lahden kaupunginkirjastossa
 - Asiaa mediakasvatuksesta Youtube-kanavalla

The screenshot shows a YouTube video player with a presentation slide. The slide title is "Mediakasvatusta kaikenikäisille Lahden kaupunginkirjastossa". The speaker is Inka Jousea, identified as a service manager for media literacy and music services. The event is the "2.9.2020 Mediakasvatusfoorumi". Social media handles for @InkaJousea and @lahtikirjasto are shown. Logos for "Lastu-kirjastot" and "Mediakasvatusfoorumi 2020" are also visible. A video inset shows Inka Jousea speaking. The video player interface includes a progress bar at 0:01 / 19:11 and a red "TILAA" button.

Mediakasvatusta
kaikenikäisille Lahden
kaupunginkirjastossa

Inka Jousea
Palvelupäällikkö, Mediakasvatus- ja musiikkipalvelut
2.9.2020 Mediakasvatusfoorumi

InkaJousea lahtikirjasto

Lastu-kirjastot

Mediakasvatusfoorumi 2020

Mediakasvatusfoorumi 2020 - Inka Jousea - Lahden kaupunginkirjasto

47 katselukertaa • 4.9.2020

Asiaa mediakasvatuksesta
69 tilaajaa

TILAA

Ajankohtaista KAVilla

- Kirjastojen mediakasvatukselle tuotettu opas (sähköinen versio saatavilla, muutamia painettuja versioita sähköpostilla tilattavissa)
- Aikuisten medialukutaidon edistäminen – kehittämisen- ja selvityshanke Cuporen kanssa
 - Nykytila, hyvät käytännöt ja suuntaviivoja tulevaan
 - Alustavia tuloksia helmikuussa Mediataitoviikolla, valmis selvitys julkaistaan toukokuussa Mediakasvatusfoorumissa

MEDIATAITOJA KAIKILLE NÄKÖKULMIA KIRJASTOJEN MEDIAKASVATUKSEEN

Ajankohtaista KAVilla

- Mediakasvatuslinjausten mukaisesti tarjoamme maksutonta konsultaatiotukea [mediakasvatussuunnitelmien toteuttamiseksi](#)
 - Esim. ideointia, sparraamista ja kommentointia
 - Mikäli olette aikeissa tehdä suunnitelmia, voitte ottaa meihin yhteyttä:
 - lauri.palsa@kavi.fi
 - saara.salomaa@kavi.fi

Tehdään yhdessä

MEDIAKASVATUSSUUNNITELMA

Hyvä mediakasvatussuunnitelma tukee toiminnan toteuttamista, rajaamista, arviointia ja ennustettavuutta. Selkeästi suunniteltua työtä on myös helpompi tehdä näkyväksi muille.

Suunnitelman avulla voidaan kirkastaa yhteistä näkemystä mediakasvatuksen roolista ja mahdollisuuksista omassa työyhteisössä. Selkeät toimintaedellytykset sekä organisaation johdon tuki luovat rauhaa kehittää ja tehdä laadukasta työtä.

Tämä opas tukee mediakasvatussuunnitelman tekemistä. Suunnitelma ja sen valmistelu voidaan toteuttaa monella tavalla ja monessa eri laajuudessa. Oppaan teemat ja kysymykset auttavat huomioimaan mediakasvatustyön erilaisia näkökulmia. Kysymyksistä on tarkoitus valita oman työskentelyn kannalta olennaisimmat.

Oppaan sisällöt on valmisteltu vuoden 2020 Mediakasvatusfoorumien työskentelyn pohjalta. Kiitämme kaikkia työhön osallistuneita!

1

Tavoitteet kirkkaaksi

Toiminnan kuvaaminen ja arvioinnin suunnittelu

2

3

Kohderyhmän ja toimintaympäristön huomiointi

Johtaminen, resurssit ja vastuunjako

4

5

Toiminnan tulosten jakaminen ja levittäminen

LUE LINJAUKSET:
medialukutaitosuomessa.fi

MEDIA-
LUKU-
TAITO
SUOMESSA

Kansalliset mediakasvatuslinjaukset

Opetus- ja kulttuuriministeriö